

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ταχ. Δ/ση: Π. Κανελλοπούλου 4
Τ.Κ. 101 77 ΑΘΗΝΑ
☎ 213 15 20 829
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ.: 7017/4/26824-γ'

Αθήνα, 01 Ιουλίου 2024

ΠΡΟΣ: ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

ΘΕΜΑ : Απάντηση στην από 19-04-2024 με αριθμό 4415 Ερώτηση της Βουλευτή κας Κ. (Ν.) ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ.

Σε απάντηση του ανωτέρω μέσου κοινοβουλευτικού ελέγχου και σε ό,τι μας αφορά, σας γνωρίζουμε ότι η Ελληνική Αστυνομία αποτελεί ιδιαίτερο ένοπλο Σώμα Ασφαλείας, που διέπεται από ειδικούς οργανικούς νόμους, το δε προσωπικό αυτής διακρίνεται σε πολιτικό και ένστολο με -αντίστοιχη της στρατιωτικής- αυστηρή ιεραρχική δομή και λειτουργία, που βασίζεται στην απαρέγκλιτη τήρηση των κανόνων της πειθαρχίας, οι οποίοι προβλέπονται, κυρίως, στο π.δ. 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού» (Φ.Ε.Κ. Α' - 182), ως ισχύει.

Επιπλέον, τονίζεται ότι το ένστολο προσωπικό έχει αυξημένο καθήκον υπακοής και νομιμοφροσύνης, ενώ το υπηρεσιακό του καθήκον -σύμφωνα με το άρθρο 4 του ως άνω π.δ/τος- επεκτείνεται και εκτός διατεταγμένης υπηρεσίας, επιβάλλοντας την τήρηση του Συντάγματος, των νόμων (με την ευρύτερη ουσιαστική έννοια, δηλαδή κάθε γραπτού κανόνα δικαίου, ανεξάρτητα από την πηγή και το νομοθετικό όργανο από το οποίο προέρχεται), των κανονισμών, των διαταγών της Υπηρεσίας, καθώς και οποιασδήποτε άλλης χρηστής συμπεριφοράς που πρέπει να τηρεί ο αστυνομικός λόγω της ιδιότητάς του.

Ενταύθα, διευκρινίζεται ότι τα ζητήματα της προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών και της συμπεριφοράς των αστυνομικών προς τους πολίτες είναι, χωρίς περιθώριο αμφισβήτησης, πρωταρχικής σημασίας για το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, το οποίο, με σχετικές διαταγές του προς τις περιφερειακές αστυνομικές Υπηρεσίες, έχει αναδείξει, στο ανθρώπινο δυναμικό του, την αναγκαιότητα για τον απόλυτο σεβασμό της προσωπικότητας των πολιτών, των ατομικών τους ελευθεριών και δικαιωμάτων, αλλά και της ίσης μεταχείρισης, χωρίς φυλετικές, εθνοτικές ή άλλες διακρίσεις, σύμφωνα με το εσωτερικό, ευρωπαϊκό και διεθνές δίκαιο. Γίνεται, επίσης, μνεία ότι βασικές αρχές της αστυνομικής διοικητικής δράσης -η υποχρέωση τήρησης των οποίων έχει, ομοίως, αναδειχθεί- αποτελούν οι αρχές της αναγκαιότητας, της προσφορότητας, της αναλογικότητας, καθώς και της υπεροχής του δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος, οι οποίες, ταυτόχρονα, είναι και ακρογωνιαίοι λίθοι του δικαϊκού μας συστήματος.

Υπογραμμίζεται δε ότι πάγια και αδιαπραγμάτευτη θέση του Υπουργείου μας και του Αρχηγείου, αναφορικά με τον τρόπο τέλεσης των καθηκόντων του ένστολου προσωπικού, αποτελεί η απόλυτη και απαρέγκλιτη τήρηση της θεμελιώδους αρχής της νομιμότητας, από

την οποία και εκπορεύονται οι ενέργειες των κρατικών οργάνων. Παρέπεται να λεχθεί ότι η παράβαση των προρρηθισίων αρχών, ανάλογα με τα πραγματικά περιστατικά έκαστης υπόθεσης, δύναται να στοιχειοθετήσει τόσο ποινικά όσο και πειθαρχικά παραπτώματα, που εξετάζονται με ιδιαίτερη αυστηρότητα και προσοχή.

Άλλωστε, στις προτεραιότητές μας εντάσσεται -μεταξύ άλλων- ο έλεγχος κάθε παράνομης, αντικανονικής ή απρεπούς συμπεριφοράς αστυνομικών, τόσο κατά την εκτέλεση των υπηρεσιακών τους καθηκόντων όσο κι εκτός διατεταγμένης υπηρεσίας, ο οποίος επιτυγχάνεται με την ανελλιπή παρακολούθηση όλων των ανά την επικράτεια περιστατικών, αλλά και καταγγελιών ή πληροφοριών, εκδίδοντας σε συντρέχουσα περίπτωση ανάλογες διαταγές. Η προάσπιση του κύρους των Θεσμών, όπως η Ελληνική Αστυνομία, υπαγορεύει, πρωτίστως, την εσωτερική διερεύνηση κάθε υπόνομιας παραβατικής συμπεριφοράς, εκ μέρους του προσωπικού της, υπό την εγγύηση των διατάξεων της διοικητικής και πειθαρχικής νομοθεσίας (π.δ. 120/2008).

Καθίσταται γνωστό ότι ανάλογα με τη βαρύτητα των πειθαρχικών παραπτωμάτων, για τη βεβαίωση των οποίων ακολουθείται είτε η συνοπτική διαδικασία της απευθείας κλήσης σε απολογία είτε η διαδικασία της διοικητικής εξέτασης [Προκαταρκτική ή Ένορκη Διοικητική Εξέταση (Π.Δ.Ε. ή Ε.Δ.Ε.)], επισύρονται και αντίστοιχες ποινές [κατώτερες (πρόστιμο και επίπληξη) και ανώτερες (αργία με πρόσκαιρη παύση, αργία με απόλυση και απόταξη)], σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5, 24, 25 και 26 του ως άνω π.δ/τος.

Περαιτέρω, αξίζει να σημειωθεί ότι τα πειθαρχικά παραπτώματα έχουν ευρύτερο πεδίο εφαρμογής σε σχέση με τα ποινικά αδικήματα (για τα οποία, το ένστολο προσωπικό υπάγεται στη δικαιοδοσία των κοινών ποινικών δικαστηρίων), οι δε πειθαρχικές διαδικασίες είναι αυτοτελείς και ανεξάρτητες από τις ποινικές όμοιες. Ωστόσο, τα πειθαρχικά όργανα δεσμεύονται από τις κρίσεις που περιέχονται σε αμετάκλητες αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων ή σε αμετάκλητα απαλλακτικά βουλεύματα, μόνο ως προς την ύπαρξη ή την ανυπαρξία πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την αντικειμενική υπόσταση πειθαρχικών παραπτωμάτων, ενώ, σε κάθε άλλη περίπτωση, οι αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων συνεκτιμώνται στις πειθαρχικές δίκες και τα πειθαρχικά όργανα δύνανται να εκδώσουν αποφάσεις διαφορετικές από αυτές, χωρίς να θίγουν με το σκεπτικό τους τις ουσιαστικές κρίσεις των δικαστικών αποφάσεων (άρθρο 48 του ιδίου π.δ/τος).

Πέραν των προαναφερόμενων, επισημαίνεται ότι σχετικά με επίμεμπτες πράξεις που αφορούν σε διαφθορά, δωροδοκία, ανθρωποκτονία εκ προθέσεως ή έτερα συναφή σοβαρά ποινικά αδικήματα, αρμόδια για την έρευνα της υπόθεσης, από ποινικής πλευράς, είναι η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας (Υ.Ε.Υ.Σ.Α.), η οποία εποπτεύεται από Εισαγγελέα Εφετών, προκειμένου οι έρευνές της να περιβάλλονται από αυξημένο κύρος και εχέγγυα αμεροληψίας. Επίσης, αναφορικά με τυχόν περιπτώσεις καταγγελλόμενων για κακοποίηση, κακομεταχείριση, βάνausη συμπεριφορά ή αδικαιολόγητη χρήση βίας σε πολίτη ακολουθείται ειδικός χειρισμός και όταν αυτές αφορούν σε πράξεις που συνιστούν βασανιστήρια ή άλλες προσβολές της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, αρμόδια για την έρευνα της υπόθεσης από ποινικής πλευράς είναι, ομοίως, η Υ.Ε.Υ.Σ.Α.. Γνωρίζεται ότι αντίγραφα των ποινικών δικογραφιών που σχηματίζονται σε βάρος ενστόλων από την εν λόγω Υπηρεσία διαβιβάζονται στην αρμόδια Διεύθυνση του Αρχηγείου, ώστε να ακολουθήσει ο προσήκων πειθαρχικός έλεγχος έκαστης υπόθεσης, βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.

Διευκρινίζεται ότι, προς αποφυγή της διοικητικής σχέσης των διενεργούντων τις Ε.Δ.Ε. Αξιωματικών με τους εμπλεκόμενους ένστολους, ιδρύθηκαν οι Υποδιευθύνσεις Διοικητικών

Εξετάσεων στα Επιτελεία των Γενικών Αστυνομικών Διευθύνσεων Αττικής και Θεσσαλονίκης [άρθρα 37 (παρ. 3) και 38 (παρ. 2) του π.δ/τος 178/2014 (Φ.Ε.Κ. Α' - 281), ως ισχύει], καθώς και τα Τμήματα Διοικητικών Εξετάσεων στα Επιτελεία των Γενικών Περιφερειακών Αστυνομικών Διευθύνσεων της χώρας [άρθρο 39 (παρ. 1) του ιδίου π.δ/τος], όπου και ανατίθεται η διενέργεια των εν λόγω διοικητικών εξετάσεων. Επίσης, οι Π.Δ.Ε., που διενεργούνται για τις λοιπές τυχόν περιπτώσεις (στις οποίες δεν προκύπτουν σαφείς ενδείξεις τέλεσης πειθαρχικών παραπτωμάτων), ανατίθενται σε Αξιωματικούς που δεν έχουν διοικητική εξάρτηση με το εμπλεκόμενο προσωπικό.

Πέραν αυτών, σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 (παρ. 1) του ν. 3938/2011 (Φ.Ε.Κ. Α' - 61), ως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 56 του ν. 4443/2016 (Φ.Ε.Κ. Α' - 232) και το άρθρο 188 του ν. 4662/2020 (Φ.Ε.Κ. Α' - 27) και ισχύει, η Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη» ορίστηκε ως Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας, με αρμοδιότητα τη συλλογή, καταγραφή, αξιολόγηση, διερεύνηση ή την περαιτέρω προώθηση προς άσκηση πειθαρχικού ελέγχου στις αρμόδιες Υπηρεσίες, καταγγελιών για πράξεις -μεταξύ άλλων- και του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, οι οποίες εκδηλώθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων του ή κατά κατάχρηση της ιδιότητάς του και αφορούν σε βασανιστήρια και άλλες προσβολές της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, κατά την έννοια του άρθρου 137Α του Ποινικού Κώδικα, σε παράνομες εκ προθέσεως προσβολές κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας ή υγείας ή της προσωπικής ή γενετήσιας ελευθερίας, σε παράνομη χρήση πυροβόλου όπλου, καθώς και σε παράνομη συμπεριφορά για την οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι διενεργήθηκε με ρατσιστικό κίνητρο ή η οποία ενέχει άλλου είδους διακριτική μεταχείριση λόγω χαρακτηριστικών φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκείας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου.

Ως εκ τούτου, η Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη» συνιστά, επί της ουσίας και κατά βάση, μέρος των εσωτερικών διοικητικών διαδικασιών διερεύνησης περιστατικών αυθαιρεσίας στα Σώματα Ασφαλείας, ενώ επιλαμβάνεται των εν λόγω υποθέσεων είτε με την παρακολούθηση της εσωτερικής πειθαρχικής έρευνας είτε με τη διεξαγωγή ίδιας έρευνας. Επιπλέον, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011, η ως άνω Αρχή επιλαμβάνεται και υποθέσεων για τις οποίες έχει εκδοθεί καταδικαστική απόφαση από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σε βάρος της Ελλάδας, όταν βάσει αυτών διαπιστώνονται ελλείψεις της πειθαρχικής διαδικασίας ή νέα στοιχεία που δεν αξιολογήθηκαν στην πειθαρχική έρευνα ή την εκδίκαση της υπόθεσης.

Κατόπιν των ανωτέρω, αξίζει να αναφερθεί ότι από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Αρχηγείου πραγματοποιείται συνεχής παρακολούθηση των εκκρεμών διοικητικών εξετάσεων και των εν εξελίξει πειθαρχικών διαδικασιών και εκδίδονται, τακτικά, σχετικές διαταγές προς επισήμανση αφενός της αποφυγής τυχόν λαθών ή πλημμελειών για την υπερκέρραση ακυροτήτων και αφετέρου της αναγκαιότητας της ευλόγως ταχείας περαίωσης αυτών. Παράλληλα δε, μελετάται το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, που ρυθμίζει το πειθαρχικό δίκαιο του εν λόγω προσωπικού, για τυχόν τροποποίηση των διατάξεών του, που ήθελε κριθεί ότι χρήζουν συμπλήρωσης ή/και την αντιμετώπιση ζητημάτων που ανακύπτουν κατά την πρακτική εφαρμογή του, με γνώμονα την αποτελεσματικότερη και ταχύτερη απονομή της διοικητικής δικαιοσύνης.

Υπό αυτό το πρίσμα και προς το σκοπό του εκσυγχρονισμού και της ολικής αναμόρφωσης του πειθαρχικού δικαίου του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής

Αστυνομίας, έχουν δρομολογηθεί τροποποιήσεις, οι οποίες κινούνται σε τρεις άξονες, ήτοι, στην απομάκρυνση από την ενεργό υπηρεσία των ένστολων που έχουν διαπράξει σοβαρά ποινικά και πειθαρχικά αδικήματα και ταυτόχρονα στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση περιστατικών διαφθοράς στο Σώμα, στη μείωση γραφειοκρατικών διαδικασιών καθώς και στην ταχύτερη απονομή της πειθαρχικής δικαιοσύνης. Προς πληρέστερη δε ενημέρωσή σας, σχετικό τυγχάνει το από 09-05-2024 Δελτίο Τύπου του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας (www.astynomia.gr/2024/05/09/09-05-2024-eksygchronismos-kai-anamorfosi-tou-peitharchikou-dikaiou-tou-astynomikou-prosopikou/).

Τέλος, υπογραμμίζεται ότι η ανάγκη ταχείας περαίωσης των διοικητικών εξετάσεων επ' ουδενί λόγω θα πρέπει να αντιβαίνει στην πληρότητά τους, ενώ, παράλληλα, ο νομικός μας πολιτισμός επιβάλλει τη μη υπονόμευση της αρχής της δίκαιης δίκης, τον σεβασμό των δικαιωμάτων των εγκαλουμένων, καθώς και την αναλογική εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ**